

PFU

NORDLYS arbeider etter Vær Varsomplakatens regler for god presse-skikk. Pressens Faglige Utvalg (PFU) behandler klager mot pressen i presseetiske spørsmål. Adresse: Prinsensgt. 1, postboks 46, sentrum, 0101 Oslo. Telefon 22 40 50 40, telefaks 22 41 19 80.

«Der tiltrængtes et blad som vil være en ærlig talsmann for småfolks sak»

Alfred Eriksen grunnlegger av Nordlys i 1902

DETTE SKJER

Den iranske nobelprisvinneren og menneskerettighetsforkjemperen Shirin Ebadi er hovedtaler ved Osloenterets årlige seminar på Voksenåsen i Oslo. Hun vil tale om menneskerettighetssituasjonen i Iran, med spesielt fokus på kvinners stilling.

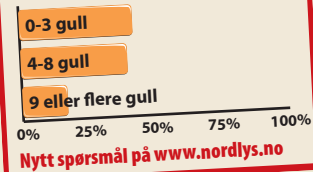

Landbruks- og matminister Lars Peder Brekk deltar på International Conference on biodiversity in relation to food and human security i India.

Kronprins Haakon er til stede ved De olympiske leker i Vancouver.

NETTOPP NÅ

Hvor mange OL-gull tar Norge i Vancouver?

FOR 20 ÅR SIDEN

Jeg hopper igjen så snart som mulig, erklærer Michael Løb (21) fra Semsback nær Heidelberg. Vest-Tyskerens første møte med Nord-Norge etter krigen, fikk et dramatisk utfall for fallskjermsoldaten Løb. Idet han hoppet, ble han hengende fast. I 240 kilometer i timen, men en kjøleeffekt opp mot 90 kuldegrader, hang han i fra flyet i en tråd, i 21 nervepirrende minutter. Med livet hengende i en tynn tråd gikk alt bra til slutt.

Nordlys, 16. februar 1990.

FOR 50 ÅR SIDEN

Det er satt fram proposisjon for Stortinget om en økning av bevilgninger til hjelpe tjenester til fiske og fangst på fjerne farvann med 185 000 kroner på det løpende budsjett. Likeså at det inngås ny kontrakt med Norsk Bjeringskompani om leie av isbryteren «Salvator» for hjelpe tjenester i Vestisen. Den normale leietid blir 70 døgn i tidsrommet mars-mai og leien er 4800 kroner pr døgn, dog minst 336 000 kroner pr leieperiode.

Nordlys, 16. februar 1960

BARNEBY: Kari Traa på barnehjem, formodentlig i Murmansk. Et bilde gjennom barnegrindens gitter. Det er bare fluene som mangler.

Elendige Russland

PÅ DEN 3. SIDE

Pål Wilter Skedsmo
Forsker
Fridtjof
Nansens
Institutt

Jeg burde kanskje føle sympati med en kampanje for å verve faddere til SOS-barnebyen i Kandalaksja i Murmansk fylke. Men SOS-barnebyers profilerte kampanje den siste tiden viser at organisasjonen skyr få midler i sin omtale av vår nabo i øst.

Gjennom nettkampanjen ser vi i videoklipp SOS-fadder Kari Traa reise over grensa i 2006. En reise som «synte meg kontrasten mellom barn som vekser opp i trygghet, og barn som veks opp heilt uten ei framtid».

Bruken av filmatiske klisjeer og emosjonell invadering gjør at du skal være rimelig hardhudet for ikke å ville gi et bidrag til disse barna. Det er åpenbart også hensikten.

Drøye virkemidler
Men kampanjen skjemmes av tendensiøse påstander, faktiske feil og drøye virkemidler.

Tendensiøst fordi det neppe er så svart-hvitt over grensa som Kari Traa hevder: trygghet på den ene siden, håpløshet på den andre.

Feil fordi det tar lengre tid til Kandalaksja der barnebyen ligger enn en time: «En time unna vokser barn opp i elendighet. En time unna gir vi barna et hjem og en familie.»

Murmansk ligger tre-fire timer unna Norge, men kanskje mener de Nikel? Hvorfor ikke bare si det?

Drøyt fordi vi ser russiske boligblokker filmet håndholdt og skjelvende som i en polarversjon av Aune Sands Dis, akkompagnert av et dystert lydspor.

Vel har Russland et problem med en bygningsmasse i dårlig stand, men samfunn «preget av fattigdom»? Vel så gjerne et samfunn preget av grotesk rikdom, eller et samfunn der mange har en moderat god levestandard.

Barnegrinden

Så svitsjer vi til Kari Traa på barnehjem, formodentlig i Murmansk. Et bilde gjennom barnegrindens gitter. Det er bare fluene som mangler for at dette skal være en perfekt parallell til bildene fra rumenske barnehjem anno 1989.

Her løfter Traa lille Maksim opp av kurven. En gutt som utvilsomt har fått en vanskelig start på livet. At Traa «har lyst til å ta han med

KAMPANJE: Vel har Russland et problem med en bygningsmasse i dårlig stand, men er det virkelig et samfunn preget av fattigdom? Spørsmålet stilles av Pål Wilter Skedsmo. Bildet viser Murmansk.

heim» er et uttrykk for at hun naturlig nok blir berørt. Men kommer han til å bli hjulpet om SOS-barnebyer får vervet flere faddere nå?

Neppe, for opptaket ble gjort for tre år siden. Som Traa sier, er barn som ikke blir adoptert bort innen ca. to års alder dømt til å leve barnedommen gjennom i institusjon. Så Maksim er vel bare en tilfeldig kamin som blir trukket opp av kurven slik at organisasjonen kan få flere avtaler om autotrekk.

Trist, men

Det er ikke vanskelig å forstå at det er trist å se noen av de mange barna som er forlatt av sine foreldre (angivelig 1000 per år i Murmansk fylke).

Men å påstå at barna her ikke får noe menneskelig kontakt overhodet, unntatt «når dei kanskje får reine kler av og til» er vel å ta i. I hvert fall er det en påstand som bare slenges ut.

En utredning gjort av forskere ved Fridtjof Nansens Institutt for SOS-barnebyer viser faktisk at det er lite som mangler ved de offentlige barnehjemmene på Kolahalvøya, også på personellsiden.

Gjennom videosnutten får vi bli med Traa til barnebyen i Kandal-

aksja. Påfallende nok skifter nå bakgrunnslyden til munter barnesang, og jammen skinner sola også. Endelig et sted hvor barna får ha det bra!

Stakkarsliggjøring

Nærmere 20 år med Barentsamarbeid bør ha lært oss at stakkarsliggjøring av russere og det russiske samfunnet er feil strategi. Det er tendensiøst og fornedrende.

Men kampanjen følger en lang tradisjon i Norge. Den enkleste narrative ressursen å trekke på når det gjelder Russland er å beskrive sosial elendighet og goldt landskap rundt Nikel.

Ja, ødeleggelsene rundt Nikel er vanvittige. Men bussturen fra Kirkenes til Murmansk og videre til Kandalaksja, går først og fremst gjennom nydelig og temmelig ubørt natur. Du vil se om du tør.

Da barnebyen i Kandalaksja ble åpnet i 2004 var det Märtha Louise som sto for åpningen.

Jeg husker spesielt en ukeblad-journalist som skrev om den triste stemningen og den ødelagte naturen hele veien til Kandalaksja. Men journalisten unnlot å nevne den flotte naturen langs Imandrasjøen med Khibinyfjellene i horisonten.

Glad i naturen

Kanskje fortrente hun det, for det stemmer ikke med vårt bilde av russere og av Kolahalvøya.

Eller kanskje man skulle tatt seg

bryet med å snakke med noen russere? Det er nok av russere som mener Nikel er et fint sted for barn. Eller folk i Murmansk som priser den vakre naturen og muligheten til å plukke bær og sopp.

Nei, forresten, dette passer ikke inn. La oss beholde bildet av den alkoholiserende russeren som lever i et økologisk katastrofeområde. Det er best slik.

Balansert og saklig

Når jeg selv skal velge hvilke tiltak jeg vil støtte, forutsetter jeg at informasjonen som gis er balansert og saklig.

Vi er ikke alltid i stand til å vurdere informasjon fra alle verdenshjørner. Derfor er det viktig at bistandsorganisasjonene selv bidrar med mest mulig troverdig informasjon og avstår fra å spre elendighet i tendensiøs innpakning.

Mer udruelig

Det interessante er at landinformasjonen om Russland på SOS-barnebyers egne nettsider er langt mer edruelig enn i denne kampanjen. Med andre ord vet de bedre. Men det egner seg vel ikke i markedsføringsøyemed.

Man kan høre motargumentene: pedantisk akademiker som tolker en reklamekampanje aldeles vrangvillig. Men poenget er dette: Det er ille nok som det er med barn som bor på barnehjem, man trenger ikke overdri-ve og forvrengte.